Növekszik a telexigény

Az utóbbi időben országszerte megnövekedett az igény a telex iránt. Az idén 126 új telexállomást kapcsoltak be az országos hálózatba, s ezzel együtt ma már több mint 850 telexelőfizetőt tartanak nyilván. Jelenleg is mintegy 400 vállalat, intézmény várja a hírközlő berendezés feszerelését. A kérelmek jórészét azonban kellő műszaki felkészültség hiányában egyelőre nem tudja teljesíteni a posta. Az eddigi mellék központokat az igényeknek megfelelően bővítik, hogy főközponttá alakítják át. Legutóbb például a miskolci és pécsi 100 állomásos telexközpontot alakították át főközponttá, s így mód lesz arra, hogy szükség szerint mindkettőt ezer állomássá bővíthessék.

Nagyjavítás — percek alatt

A szegedi autójavító segítsége az aratóknak — 150 gépkocsi teljes felújítása vagy motorcseréje

Az aratás, cséplés a nyár legnagyobb gazdasági mozgalma. Minthogy meghatározott időben el kell végezni, megkívánja a leggondosabb szervezettséget és a maximális segítséget a népgazdaság minden ágától. Ehhez a munkához ugyanis nemcsak kasza, aratógép, traktor és kombájn kell, hanem rendkívül sok szállítóeszköz, raktár és ezer más dolog is.

Egy felajánlás története

A tehergépkocsik az aratás-cséplés idején nagyon nagy szerepet játszanak, s ilyenkor legnagyobb az igénybevételük is. S amikor legjobban kell az autó, gyakori a motorhiba, a kocsi „lerobbanása". Számított erre a szegedi XI. Autójavító Vállalat is, amely a GAZ-típusú tehergépkocsik javítására specializálta magát országos hatáskörrel. Dolgozói azt a felajánlást vállalták az aratás maximális támogatására, hogy minden termelőszövetkezet, állami gazdaság és gépállomás javítási igényét soron kívül kielégítik — méghozzá percek alatt.

Hogy ez miként lehetséges? Munkaszervezés dolga elsősorban. A munka elvévé lépett elő, hogy a mezőgazdaság fontos szezonjában az egyéb vállalatok javítási igényét más terminusra osztják be; megfelelő tartalékot képeznek kijavított gépkocsikból, hogy várni se kelljen, csak cserélni, és generálozott motorokat is készenlétbe helyeztek, amiket azután folyamatosan pótoltak.

Minden igényt kielégítettek

Az aratás két hónapjában az egész országból 34 cseregépkocsit kaptak a termelőszövetkezetek, 43-at az állami gazdaságok, 3-at a gépállomások. A motorcserék száma ugyanilyen sorrendben, 20, 35, illetve 16 volt. E számok együttesen 151-re rúgnak, ami azt jelenti, hogy az aratás idején ennyi elromlott, munkára képtelen teherautót pótoltak a mezőgazdaságnak — azonnal. A GAZ-típusú autók közül így egyetlen darab sem töltötte tétlenül az aratás szezonját, ami azt jelenti, hogy a vállalat példásan teljesítette felajánlását.

Ez a derék munka az élénk nyári hónapokban azt eredményezte, hogy mindennap 3—4 gépkocsi nagyjavításával és átlagosan 7 motor generálozásával készültek el a szegedi autójavítók.

Munkájuk földrajzilag az egész országot érintette — Sátoraljaújhelytől Somogyig, Soprontól Békéscsabáig. Csongrád megyében hét gépkocsicserét igényeltek a mezőgazdasági nagyüzemek.

Feledékenység vagy kényelmesség

Az autójavító vállalat segítsége természetes — jól felfogott kötelességtudat táplálja. Mégis illeti bizonyos megjegyzés a termelőszövetkezeteket, amelyek év közben kevesebbet gondolnak gépkocsijaikra. Rendszerint akkor sietnek a vállalathoz, amikor már „minden kötél szakad". Elfeledkeznek a tervszerű javítás kötelességéről. Feledékenység vagy kényelmesség az oka — egyre megy. A nyári soronkívüliségnek nem volna szabad idáig vezetni. Ők nem kötnek szerződést a vállalattal, hanem „sírva" jönnek ilyenkor. Szerencse, hogy a vállalat előre gondol erre.

Mindezt a vállalat igazgatójától, Sarnyai Vencetől tudtuk meg. Elmondta azt is, hogy az említett cseregépkocsikon és motorokon kívül mindenféle alkatrészszel is segítették az aratókat. De még embert is adtak: három munkásuk most is géppel dolgozik a földeken, csépelnek, kombájnoznak.

Jövőre még többet ígérnek

A vállalat nemcsak a GAZ gépkocsik javításában sietett az aratók segítségére. Vásárhelyi telepén minden más tehergépkocsi típus soron kívüli javítását elvállalta. Itt még nem olyan nagy a kapacitás, de novemberre elkészül az új üzem, mintegy 9 milliós költségen és létszáma is százra nő a jelenlegi 26-ról. Így az aratók még jobban bízhatnak majd az autójavító munkásokban; még több segítséget kapnak ahhoz, hogy a drága termést időben és veszteség nélkül takarítsák be a földekről.

Virtus és szorgalom

A rét, ahol a néhány férfiember markolta a kaszát, jó százholdas darab volt és akkora fűtömeg burjánzott fel benne, hogy messziről kendernek nézte az arra járó. — Rajta van még az anya is, mert csak pár hete ment le a víz. Aztán buján feljött a sarjú... Kedvezett neki az idő — magyarázta a szálas termetű, őszbajuszos, idős ember. A rét egyik sarkán kaszált egy 17 éves forma fiúval. — Unoka, technikumba jár és azt mondta: „Nagyapám, tanítson meg engem kaszálni..." Ha egy holdat levág, a ráeső szénarész legalább 15 mázsa lesz. Ennek az értéke pedig tekintélyes summa — mondta az öreg. Ez így van. Igaz, meg is kell érte dolgozni.

Minden kaszacsapással egy öl zöldfüvet nyomtak rendbe. A fiú csak tanuló kaszás volt, s néha túlnagyot fogott, máskor felengedte a kasza sarkát, s ezért nem tudta kinyomni a rendet: kétannyi erővel dolgozott, mint biztoskezű, szikár nagyapja. Nemcsak a férfias büszkeség, hanem a virtus is elkapta a legényt. Az a természetes emberi tulajdonságunk, mely minden igazi szellemi, fizikai erőpróba idején jelentkezik bennünk.

Egy tábla kukoricában középkorú asszonyt láttam két serdülő kislánnyal. Az anya ment elől, mögötte egy-egy sorban a két kislány, s minden második-harmadik tőnél lehajoltak, s ügyes rántással kiroppantották a fattyú hajtásokat. — Ezt a területet kapálásra, művelésre kaptuk, s így a fattyú hajtásokat hazavihetjük a tehénnek — mondta az asszony. Láttam lányokat keresztet rakni a kaszások után. Fiúkat kombájn-tarlón, bebálázott szalmát szekérre adogatni.

Jó érzést keltett a fiatalok szorgos munkája.

Annál inkább jólesett, mert be kell vallanunk: a szükségesnél kevesebb fiatalt látni mostanában a földeken. Miután a viharok, jégesők, árvizek egy igazán jó termést tizedelnek, különösen feltűnik mindenfelé az országban a fiatal erő hiánya a földeken. Az aratás is megkésett, a ledőlt gabonatáblák gazosodnak, s a munka lelassult. Kapálni kell az esők miatt megkésett kukoricát.

És kaszálásra vár az idén igazán jó sarjúszéna termés. Sajnos, géppel egyelőre még csak a pillangósokat tudjuk levágni. Sokkal tovább kell szárítani a kombájn-szérűben a gabonát, mint más esztendőkben. Le kell húzni a kombájn-tarlóról a szalmát: fontos nyersanyag cellulóz-üzemeknek. De még nagyobb szükség van rá az almozáshoz. Szántani kell a nyáriak és ősziek alá.

Ezer a tennivaló a szövetkezetekben, bizony jól jön mindenütt a serdülő fiatal fiú, lány kicsi segítsége is. És ha jól meggondoljuk, nem is olyan csekély ez az erő, melyet falusi ifjúságunk jelenthet a mezőgazdaságban. Egy-egy nagy községben, városkában a strandon néha 100 és 100 fiatal fiút s lányt láthatunk szórakozni, olykor többet együtt, mint az egész határban. Tévedés ne essék, mindenkit megillet a pihenés. Őket különösen megilleti a nehéz, tanulással töltött hónapok után. Csupán arról van szó, hogy a nyári szabadságból áldozzanak fel egy-két hetet mezőgazdasági munkára. Az írás elején említett diák példája mutatja, hogy igazán maguknak dolgoznak, mert nemcsak szénakaszálással lehet jó pénzt keresni, de 80—100 forintot naponta gyümölcsszedéssel, szőlőpermetezéssel, kapálással, szalmalehúzással stb. Annak bizonyítására sem kellenek különösebb érvek, hogy a letakarított gabona, a megkapált kukorica, szőlő, a leszedett gyümölcs végső soron népgazdaságunk anyagi erejét gyarapítják. Az iskolákat fenntartó, a kereskedelmi hálózatot áruval ellátó, a mindennapi kenyerünket biztosító, a fiatalságnak jövőt, reményt teremtő állam érdeke soha nem volt ennyire azonos az állampolgárok személyes érdekeivel.

A tapasztalatok — a diáktáborokban levő fiatalok helytállása — bizonyítják, hogy a fiatalok többsége érti is ezt a problémát. Csak a tanácsoknak, a KISZ-szervezeteknek kell ösztönözni, a gazdaságok vezetőinek pedig bátorítani s szervezni ezt a szándékot. Szervezetten biztosítsunk munkát minden községben a fiataloknak. Rengeteget jelent a siker érdekében a szülők felelősségteljes gondolkodása. Az iskolakezdésig még van idő. Ezekben a hetekben százmilliós, milliárdos értékeket kell begyűjteni, megtermelni. Ebben segítsenek a mindig jókedvű, s mindig virtusos fiúk, s lányok.

N. P.

Hová, hová, ifjúmunkás?

Az ipari tanuló akkor válik nagykorúvá a szakmába, mikor a szakmunkáslevelét megkapja. Mint a valóságos nagykorúság, jogokkal jár ez is, a jog pedig kezébe adja a munkakönyvet, hogy maga döntsön, melyik üzem, vállalat asztalára kívánja letenni.

Hányszor hallani szülők panaszát, nagykorúvá, s egyben hálátlanná lett gyermekükkel kapcsolatban: ezért neveltem, taníttattam, töröttem vele, ezért költöttem rá annyit? Ugyanígy, sőt ugyanezekkel a szavakkal panaszolja föl az általa tanított ipari tanuló fiatalok „hűtlenségét" a Szegedi Kenderfonógyár gépgyártó részlege.

Szakmai nagykorúság

Mert elmennek a fiúk. Alighogy végeztek, elmennek.

— Tavaly és 62-ben egyet sem sikerült „megtartaniuk". 63-ban és 61-ben egy-egy fiatal maradt itt. — Sorolja *Frischmann* Sándor igazgató és *Kapás* Sándor művezető, aki egyben a részleg párttitkára is.

— És az idén?

— Öt esztergályos ipari tanulónk volt, mind az öten elmentek tőlünk. A nyolc szabadult lakatos közül három másutt keresett munkát, a többi itt maradt, illetve elment ugyan, de később visszatért.

— Ezek a fiúk egy kitűnő ifjúsági brigádot alkottak, jegyzi meg a lakatosokról *Kovács* Imre, az ipari tanulók oktatója. — Nem is feltételeztük, hogy közülük is lesznek „távozók".

Keressük a miértre a feleletet.

— Öt forint 60 fillér órabért kapnak nálunk, és bizony azt is meg kell mondani, hogy ez az összeg lassan, s nehezen emelkedik. Ez a tény viszont éppen az ipari tanuló nevelésből adódik, az egész béralapgazdálkodásunkat befolyásoló kiadásokkal függ össze.

— Más vállalatok, ahol nem hoznak ilyen áldozatot a szakmunkásképzésért, esetleg meg tudják adni a frissen szabadult fiúknak a 6—6,50 forintot is. Fiaink pedig sajnos, úgy látszik, nem veszik tekintetbe, hogy nálunk a tanításukra vannak lekötve eszközök, gépek, emberek. Pedig ez is olyanféle, mint az ösztöndíj, csak annyiban más, hogy mi nem tarthatunk itt senkit, ha menni akar.

Hárman a sok közül

Barna élénk arcú fiatal ember *Rutai* Ferenc. Idén végett, méghozzá kitűnővel. hat forint órabért kap, — mióta visszatért.

— Érdeklődtem, olyan munkahelyet szerettem volna találni, ahol tanulhatok is, meg a keresetem is több lesz. A textilben 5,60-as órabért ígértek, a tömegcikk ktsz hatot, oda mentem.

Aztán visszahívták, visszajött, s most meg van elégedve, a munka is kedvére valóbb itt, mint a másik helyen kellett végeznie, meg a környezet is szokottabb. Azt is átlátja, hogy a szakmai fejlődésre nagyobbak a lehetőségek ebben az üzemben, most már a behívóig itt akar dolgozni.

Kettővel az elcsábítottak közül a textilművekben találkoztam. *Rekeczki* János és *Bozóki* Gyula úgy érzi, hogy a tanműhelyben, ahol végeztek a segéd megbecsülése nem lenne olyan fokon, mint egy újabb munkahelyen. Olyasmi tűnik ki szavaikból, mintha a gyerekeknek járó bánásmódtól valamiféle rajtuk ragadt „kisfiúságtól" akartak volna szabadulni. Pedig itt is tanulók — hathónapos műszaki céltanfolyamot végeznek.

Ott megkapnám ugyan a 6 forintot, itt 5,60-at adnak, mégis szivesebben dolgozom itt — mondja Rekeczki János.

Érzik ők, hogy hálával tartoznak az üzemnek. Helyesebben inkább azt érzik, hogy hálával illene tartozniuk valamiféle elvont erkölcsi szabály alapján. De erről is egészen furcsa fogalmak alakulhattak ki bennük.

Azt mondják tudniillik, hogy szívesen ledolgozták volna ők ezt a hála tartozást a „gépgyártóban". Csakhogy: fönnállt az a veszély, hogy később mikor ilyen természetű kötelezettségeiknek eleget téve mégis csak el akartak volna jönni —, mert ez föltett szándékuk volt — a vezetők akadályt gördítettek volna az útjukba. Most kezükbe volna a munkakönyv. Egyszerűbb így.

Nehéz kivárni

Nem könnyű a gépgyártórészleg problémája. Meg kellene küzdeni a fiúk életkori sajátosságukból is adódó „kirepülési vágyával", az évekkel ezelőtt végzett, s másutt elhelyezkedett ifjúmunkások „ennyit keresek!" hencegése még csak olaj a tűzre. Elmennek a fiúk, felülve a lódításnak, nagyzolásnak, hisz ki ne szégyellné bevallani, ha rájött is, hogy mégis jobb volt abban a régi műhelyben, csak meg kellett volna becsülni?!

Az erkölcsi kötelezettségérzet kialakításához sok-sok pedagógia kell. Itt már a tudat megmunkálásáról van szó, az pedig hosszú munkafolyamat. Nehéz kivárni, míg a közösséghez tartozás érzése győz az önzésre tanító „én" felett.

S addig is: tárva marad a kapu a távozni akarók előtt. Aminthogy nyitott marad a kérdés is: kinek neveli a Szegedi Kenderfonógyár gépgyártó részlege a tehetséges, fiatal szamunkásokat, ha neki alig, vagy egyáltalán nem jut belőlük?

S. M.

Lakberendezési kiállítás nyílt Szegeden

A KIOSZ szegedi csoportja faipari szakosztálya idén is megrendezte hagyományos lakberendezési kiállítását a Horváth Mihály utca 3. szám alatti helyiségében. A kiállítást tegnap *Katona* Sándor országgyűlési képviselő, a Hazafias Népfront Csongrád megyei bizottságának titkára nyitotta meg. A megnyitón részt vett *Balog* István, az MSZMP Szeged városi bizottságának osztályvezetője, *Árvai* József, a Szeged megyei jogú városi tanács vb elnökhelyettese is.

Katona Sándor hangoztatta: a kiállításon szereplő kisiparosok munkájukkal lépést tartanak a korszerű követelményekkel. Stílusban és kivitelben olyan lakberendezési tárgyakat állítottak elő, amelyek megnyerik a vásárlók tetszését.

A kiállításon a hagyományos és modern stílusú lakberendezési tárgyak egyaránt megtalálhatók. A szegedi asztalosok közül szerepel munkáival *Csomor* István, *Harmos* István, *Hodács* Károly, *Kónya* Imre, *Menczel* Szilveszter és *Rakonczai* István, továbbá a kárpitosok közül *Gyetvai* Antal, *Joó* Béla, *Papp* Pál, valamint az ásotthalmi *Budai* Lajos parketta- és mintakészítő, aki saját szabadalmú, modern megoldású parkettáit mutatja be.

A kiállítás augusztus 20-ig mindennap megtekinthető.

Szervezetten halad a felvásárlás

A megye tsz-ei már 4746 vagon kenyérgabonát adtak el az államnak

Idei gabonatermésünk egy része még a mezőkön van, azonban igen sok közös gazdaság már kiegyenlítette az évi búza földadót, sőt szerződésre is sok búzát, rozsot adtak el az államnak.

Sípos János, a Csongrád megyei Gabonafelvásárló és Feldolgozó Vállalat áruforgalmi főosztályvezetője és Kálmán József felvásárlási osztályvezető elmondotta: csupán augusztus első hetében 600 vagon búzára és rozsra kötöttek pótszerződéseket a tsz-ek. A szerződéskötési határidő ugyan augusztus 7-én lejárt, azonban ettől függetlenül

nagy mennyiségű szabadon értékesített gabonára is számít a vállalat.

A tapasztalatok azt mutatják: a tsz-ek készek arra, hogy hazai termésből biztosítsák az ország kenyerét. A megyében eddig csak egyetlen tsz-ben osztottak ki valamivel több kenyérgabonát, mint amennyi a családtagok évi szükségletének kielégítéséhez kell. Az utóbbi napokig 4746 vagon búza és rozs érkezett a tsz-ekből az állami raktárakba. Terv szerint

a szövetkezetek még 1654 vagon kenyérgabonát szállítanak,

a megyei felvásárlási előirányzat többi részét az állami gazdaságok adják.

A szegedi járásból egész éves adógabona-fizetési kötelezettségüket elsőként a szőregi Egyetértés, a forráskúti Haladás, a kübekházi Sarló Kalapács, a balástyai Alkotmány és a tápéi Tiszatáj Tsz egyenlítette ki. A vállalat vezetőinek tájékoztatása szerint a kötelezettségek teljesítésében és a feleslegek állami értékesítésében

a hódmezővásárhelyi tsz-ek járnak élen a megyében.

Ez összefügg azzal is, hogy a rossz időjárás ellenére — két tsz kivételével — igen jó búzatermést arattak idén a vásárhelyi gazdák.

A felvásárlás eddigi menete jónak mondható. Nehezíti, késlelteti azonban a munkát az, hogy a felvásárlás ütemével

nem tud lépést tartani az adminisztráció.

A tsz-ek a megbeszélt időben rendszerint nem jönnek be a vállalathoz elszámolásra, a cséplés teljes befejezését várják. Emiatt már több mint ezer vagon olyan búza van a raktárakban, melyet csak vételijegyeztek, de nem számoltak el.

A szegedi járásban tapasztalható, hogy némely tsz-ek vonakodnak korábban felvett takarmánygabona-kölcsöneik, egyéb tartozásaik kiegyenlítésétől. Pedig

az a helyes, ha a kenyérgabonával együtt a takarmánygabon-kölcsönöket is beszállítják.

A vállalat áruforgalmi osztályvezetője mondotta el, hogy a cséplés befejezése után idén is sor kerül a végleges termés számbavételére, s ekkor kötelezik a tartozásukról megfeledkezett tsz-eket lejárt kölcsöneik kiegyenlítésére.